

BOSNA: 'ODLIV MOZGOVA' SE NASTAVLJA

Author: [Nidzara](#)
[Ahmetasevic](#)

Egzodus mladih i talentovanih ljudi mogao bi ozbiljno ugroziti razvoj zemlje.

Bas kao i Zerar Depardje u holivudskom filmu "Zelena karta", tridesetogodisnji Bosnjak sklopio je brak iz racuna sa prijateljicom svoje rodjake - Amerikankom - samo da bi stekao pravo na ulazak u SAD. Pocetkom ovog meseca dobio je vizu i napustio Bosnu i Hercegovinu - verovatno zauvek.

"Ne znam sta bih vise radio u Bosni. Sve sam pokusao", izjavio je ovaj covek za IWPR pre odlaska, pod uslovom da mu se ne objavljuje ime. Kao diplomirani ekonomista sa sarajevskog univerziteta mogao je pronaci posao jedino kao radnik obezbedjenja.

Hiljade mladih koji su zavrшили skolu ili diplomirali na univerzitetu ne mogu pronaci pristojne poslove i sve brze gube iluzije u pogledu uspeha politickih lidera da poboljšaju njihove izgleda za bolji zivot.

Prema istrazivanju koje je pre dve godine organizovao Program za razvoj Ujedinjenih nacija, UNDP, oko 62 procenta mladih Bosanaca - koji cine priblizno jednu cetvrtinu populacije - napustilo bi zemlju ako bi im se ukazala prilika za to.

U izvestaju UNDP-a o lokalnom stanovnistvu za 2002.godinu procenjuje se da je u periodu od januara 1996. do kraja marta 2001.godine zemlju napustilo najmanje 92.000 mladih, i da jos desetine hiljada njih cekaju na iseljenicke vize.

"Odliv mladih i talentovanih predstavlja verovatno najveću dugorocnu pretnju ovoj zemlji", upozorio je nedavno Visoki predstavnik medjunarodne zajednice u Bosni Padi Esdaun.

"Osecam da su mladi ljudi iscrpljeni i razocarani", izjavila je Valida Repovac, 25, aktivista liberalne partije, zaposlena u Ministarstvu za evropsku integraciju. Ali, za razliku od vecine mladih Bosanaca, ona zaradjuje dovoljno i ne pokazuje zelju da ode.

Mada odliv mladih strucnjaka datira jos od pre rata, broj onih koji odlaze povecao se po zavrsetku sukoba. Takvom trendu doprinosi nekoliko faktora.

Na nivou srednje skole nema dovoljno trgovackog i tehnickog obrazovanja za one koji nemaju nameru da studiraju. Na svih sedam univerziteta u Bosni jos ne postoji sistem profesionalne obuke. Da stvar bude jos gora, nijedan od ovih univerziteta ne izdaje diplome koje bi bile priznate u inostranstvu.

Kada jednom napuste skolski sistem, cak i visoko kvalifikovani strucnjaci maju teskoca u pronalazenju posla. Student prava sa Univerziteta u Banja Luci, Dragan Vujanic, 23, vodi novi informativni centar pri univerzitetu koji finansiraju grad i strani donatori. Centar je nedavno formirao banku podataka o poslovima sa namerom da studente uputi na poslove i ponude za staziranje u oblastima kao sto su pravo, ekonomija i informaciona tehnologija. Vujanic kaze za IWPR da ce se projekat fokusirati na "priliv mozgova" umesto na "odliv mozgova".

Neki od onih koji nisu u stanju da pronadju pristojan posao odlucuju da jednostavno nista ne rade. Mozete

ih videti kako po citav dan sede po kavicima kojih ima na svakom cosku. "Problem moje generacije je sto smatra da je bolje ne raditi nista nego cistiti necije podove", kaze Sasa Madacki, sef informacionog odeljenja univerzitetske biblioteke u Sarajevu.

Gubitak iluzija o obrazovanju i trzistu poslova ostavlja kod mladih prilicno gorak utisak kad je rec o politicarima, mada ih neki smatraju nebitnim zbog istaknute uloge koju medjunarodna zajednica igra u Bosni. Prema domacoj omladinskoj nevladinoj organizaciji Omladinska informativna agencija, OIA, vecina mladih sa pravom glasa ne izlazi na biralista.

Aleksandra Strbac, 28, studentkinja psihologije koja radi za omladinsku nevladinu organizaciju " Zdravo da ste " i omladinski centar " Kastel " sa sedistem u Banja Luci, ohrabruje mlade da uzmu ucesca na izborima, mada priznaje da ona sama ne glasa jer nema jasnih opcija u ponudi. Ona kaze da se za lokalne politicke partije "i dalje ne zna sta je to sto nude", i radije usmerava svoju energiju na rad u zajednici.

"Istina je da buducnost izgleda deprimirajuce. Ali, nadam se da ce se stvari promeniti nabolje", kaze Dragan Vujanic. "Sada je na mladim ljudima da izgrade novi sistem sa svojim idejama."

Trend koji donekle uliva nadu jeste povratak izvesnog broja mladih Bosanaca koji su napustili zemlju tokom poslednje decenije. Njihovi izgledi za pronalazenje posla su nesto bolji, narocito kod medjunarodnih organizacija, jer znaju strane jezike i obrazovani su u inostranstvu.

U potrazi za resenjem problema odliva mozgova, OIA je novim vlastima izlozila plan u sest tacaka, propracen zahtevom da se ustanove drzavna izvrsna tela posvecena mladima. Organizacija je ostavila rok od sest meseci, nakon cega planira da organizuje ulicne demonstracije ukoliko se nista ne preduzme.

"Mladi ponekad ne znaju ili ne zele da znaju da postoje organizacije kao sto smo mi, ciji je posao da pokusaju da njihov zivot ucine laksim", izjavila je portparol OIA, Merima Zuko. "Najlakse je stati u red ispred neke ambasade i traziti vizu koja ce vas odvesti na neko drugo mesto!"

Nidzara Ahmetasevic i Dzuli Puser Harbin su nezavisne novinarke iz Bosne i Hercegovine

Location: [Bosnia and Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosna-odliv-mozgova-se-nastavlja>